НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КПВ-52-6194-В-3
дата 30.10.2026 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
ПРОФ. ЯНКА ТЯНКОВА

ПИСМЕН ОТГОВОР НА ПОСТАВЕНИ ВЪПРОСИ ОТ СДРУЖЕНИЕ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА В ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

От доц. д-р Васил Христов Пандов, кандидат за член на СК на ВСС.

УВАЖАЕМА ПРОФ. ТЯНКОВА,

На основание т. 8 от Раздел V на Решение за приемане на Процедурни правила за условията и реда за отправяне на предложения за кандидатури, предлагане на кандидати, представяне и публично оповестяване на документите, проверка на професионалните и нравствените качества на кандидатите, изслушване на кандидатите и избор на членове за съдийската и прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание, кандидатите имат възможност да предостанят писмен отговор на поставените в процедурата въпроси.

Предоставям следните отговори в последователността на поставените въпроси в становище от председателя на Сдружение на администрацията в органите на съделната власт – г-н Александър Николов:

1. Администрацията на съдебната власт по силата на Закон за съдебната власт обезпечава дейността на конституционно заложения висш административен орган – ВСС. Правомощията по нейното структуриране и регулиране е делегирана от закона на ВСС при съобразяване на останалите правила на трудовото законодателство. Законът разпределя между Пленума на ВСС и ръководителите на органите на съдебната власт съвместно с двете колегии на ВСС конкретното управление на администрацията в различните органи на съдебната власт. Несъмнено правилното структуриране, разпределение и функциониране на администрацията на ортаните на съдебната власт има пряко отношение към правото на ефективно правосъдие. Администрацията на органите на съдебната власт следва да гарантира независимостта на органите на съдебната власт във външен и във вътрешен план, предвид нейната присъща връзка с дейността на органите на съдебна власт.

Трите най – сериозни проблема пред администрацията на органите на съдебната власт според моето виждане са – гарантиране на достойни и справедливи на функциите възнаграждения; правилното разпределение и определяне на длъжностните характеристики и подобряване на условията на труд. Във връзка с това е необходимо да се направи оценка на възможностите за повишаване на възнагражденията при правилно разпределение, основано на анализ на функциите и въвеждане на правно и фактически равноправна и еднаква рамка на назначаване и атестиране.

2. Подкрепям промени в цялостната система на работа на администрацията на органите на съдебната власт, които да са насочени към подобряване на качеството на правораздавателна дейност и по – конкретно към подобряване на мотивацията и условията на работа на администрацията при преценка за възможностите за оптимизиране на щата, което е функция на промени в съдебната карта и натоварването на съдиите; въвеждане на общи правила за назначаване и подбор на съдебните служители и еднообразни правила за всички допълнителни стимули и придобивки. Ролята на ВСС в този процес е нормотворческа и организационна предвид уредените в Конституцията и доразвити в ЗСВ правомощия по организация на съдебната власт, включително нейното финансиране.
3. Правилното разпределение на съдебната администрация следва да се основава на единен и обективен подход. Към момента водещи са различни правила и съотношения, приети по протоколи на Комисията за съдебна администрация и СК на ВСС за съотношение основно на брой служители към брой съдии. За специализирана администрация има и критерии относно брой дела. Изброените от вас критерии са определящи за длъжностната характеристика на различните служители от общата и специализираната администрация. В този смисъл подкрепям преформулиране и систематизиране на критериите за определяне на щата на съдебните служители при анализ на функциите и в зависимост от концепцията за съдебна карта.
4. Отговорът е вътрешно присъщ на поставения въпрос. При преценката на щата на отделните органи на съдебната система и към момента се прилагат количествени критерии – напр. щат на районен съд с двама съдии. Рамката е предопределена като вид длъжности от подзаконовите актове на ВСС – Правилника за администрацията на съдилищата. Той позволява и съвместяване на определени длъжности. Безспорно необходимо е доразвитие на обективни и ясни правила за отделните по вид органи на съдебната власт, доколкото в момента има немалка доза субективизъм при претегляне на броя дела и минимално необходимата обща администрация. Анализът преди промени в щата следва да е функционален, като се

изследват всички възможности. В държавната администрация (Закон за администрацията) се прилага законовата възможност за споделени административни услуги на общата администрация. В съдебната администрация трябва да се обсъди тази възможност за общата администрация.

5. Към момента съществува по силата на чл.341 от ЗСВ класификатор на длъжностите на органите на съдебната власт, който се актуализира ежегодно относно размерите на възнагражденията, както и при други промени. ПАС също определя звената и видовете съдебна администрация. ЗСВ урежда и ранговете на служителите в органите на съдебната власт. Те определят сравнително ясно отделните длъжности и техните функции и производните отговорности. При определени длъжности има празноти и припокриване с други (съдебен администратор и административен секретар), които могат да бъдат предмет на анализ и промени. Подкрепям подобен анализ с активното участие на организации на съдебните служители.
6. Наличието на еднообразни и справедливи правила за възнагражденията в органите на съдебната власт според обективни критерии е не само пожелателно, но и изискуемо от законова гледна точка. Чл.348 от ЗСВ определя съотношение на възнаграждението на всички съдебни служители с един и същи показател – възнаграждението на съдебния администратор. Последният критерий не е законово определен (за разлика от други специални по предмет на управление закони) и ежегодно се регулира от бюджета на ВСС. Това не предоставя достатъчна сигурност и предвидимост за съдебните служители, особено при влошаване на икономическата обстановка в страната. Първото, което може да се предприеме е анализ на възможностите за повишаване на възнагражденията във връзка с незаети щатове и подобряване на организацията на процесите. Доказано работеща управленска стратегия е наличието на мотивирани служители с ясно определени функции, отколкото наличието на голям щат при лошо разпределение на натоварването и възнаграждения, несъответни на отговорностите и изискуемата квалификация и качества.
7. Създаването на обективни и еднообразни правила за конкурсите, повишаване и доброволна мобилност в съдебната администрация е в правомощията на отделните органи – Пленум, СК на ВСС и административните ръководители. Водеща роля за въвеждането на обективни и равнопоставени национални стандарти има ВСС. В този смисъл бих подкрепил допълнението и изменението на актовете по чл.342 от ЗСВ, които покриват като предмет на уредба поставените въпроси. В

глава Двадесета на ПАС има правила за назначаване на съдебните служители. Изменението им следва да е свързано с функционален анализ.

8. В глава Двадесет и втора на ПАС има правила за атестирането и повишаване на съдебните служители. Според тези правила възнаграждението е функции на квалификацията и ранга на съдебните служители и следва да изпълнява критерия за справедливост. Показателите, критериите и начина на оценяване с относителна тежест на показателите са определени в чл.164 и следв. от ПАС. Подкрепям доразвитие на тези правила относно единна методика за атестиране и определяне на значението на допълнителната квалификация за повишаване в ранг и възнаграждението.
9. Съдебните администратори имат определена в чл.357, ал.2 от ЗСВ обща ръководна функции по отношение на съдебните служители с изключение на администрациите на ВКС, ВАС и на главния прокурор, които се ръководят от главни секретари. ЗСВ определя техните функции. В ПАС са доразвити изискванията за назначаване и отговорностите на съдебния администратор. Според мен има известно припокриване на тази длъжност с административния секретар, който в определени съдилища съвместява двете функции. В ПАС може да се допълнят правила за правомощията на съдебния администратор относно координация с административния ръководител на съответния орган и за гарантиране на независимостта на съдебната власт чрез проверки за почтеност. Въведеният в законодателството през 2026г. режим на проверка за почтеност на държавните служители не предвижда в обхвата си съдебната администрация. Предвид важното значение на съдебната администрация и основно на нейните ръководни длъжности за гарантиране на независимостта на съдебната власт, подобни проверки (тестове) може да бъдат въведени. Те ще допълват задълженията в Етичен кодекс на съдебните служители. Относно съдебните помощници, тяхната функция е смесена, доколкото те имат отношение към самата правораздавателна дейност, като изготвят проекти на актове и правят проучвания по конкретни дела. Те не могат да бъдат част от съдебната функция, поради което са поставени като елемент на администрацията на съдебната власт. В концепцията съм посочил, че те имат важна роля относно регуларинане на натоварването на съдиите. Следва да се направи анализ на моментното им разпределение и да се оцени резултата от работата им. В много случаи съдиите изразяват неудовлетвореност от подготовката и квалификацията на съдебните помощници, което ограничава полезния им ефект. Може да се предложи централизирано и равнопоставено провеждане на конкурси за тези длъжности.

10. Съдебните служители обезпечават съществуването на електронното правосъдие – общата и специализирана администрация. Те трябва да имат ясна предписана роля относно оптимизиране на работата, да дават практически препоръки за подобряване на дигиталната инфраструктура и да бъдат част от процесите по проектиране и надграждане на системите с държавния системен администратор – Информационно обслужване АД.
11. По силата на чл.358б от ЗСВ членуването в организации, които защитават професионалните им интереси, е законово тяхно право. Вашата организация има такива функции. Структурираното представителство на правата и защитата на интересите на определени групи лица има значителни предимства и е предпоставка за координирано и съгласувано регулиране на дейността на съдебните служители. Като механизъм на постоянен диалог законът натоварва с тази функция главните секретари и съдебните администратори. Това е относимо само за диалога с административния ръководител на съответния орган. За разлика от професионалните ортанизации на магистратите, за които ЗСВ предвижда институционална форма на диалог в рамките на Съвета за партньорство, при организациите на съдебните служители няма подобен ред. Възможно е да се допълни ЗСВ по подобие на чл. 217, ал.3 от ЗСВ, като се предвиди участие на организациите на служителите в администрацията на съдебните органи в Съвета за партньорство.
12. Ако бъда избран за член на ВСВ бих работил в посока на всички изброени по - горе предложения при съобразяване на правотворческите правомощия на ВСС и на Народното събрание. Като първи стъпки бих осъществил диалог с вашата организация и бих предложил извършване на анализ на натоварването, разпределението и заетостта на съдебните служители в различните по вид органи.

С уважение:
доц. д-р Васил Христов Пандов

Qualified eSignature
VASSIL CHRISTOV PANDOV
Qualified time-stamped: 30.10.2026 10:49:57 Z
Compliant with eIDAS
evrotrust

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
ПРОФ. ЯНКА ТЯНКОВА

ПИСМЕН ОТГОВОР НА ПОСТАВЕНИ ВЪПРОСИ ОТ СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

От доц. д-р Васил Христов Пандов, кандидат за член на СК на ВСС.

УВАЖАЕМА ПРОФ. ТЯНКОВА,

На основание т. 8 от Раздел V на Решение за приемане на Процедурни правила за условията и реда за отправяне на предложения за кандидатури, предлагане на кандидати, представяне и публично оповестяване на документите, проверка на професионалните и нравствените качества на кандидатите, изслушване на кандидатите и избор на членове за съдийската и прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание, кандидатите имат възможност да предостанят писмен отговор на поставените в процедурата въпроси.

Предоставям следните отговори в последователността на поставените въпроси в становище от председателя на сдружение Съюз на съдиите в България – г-н Атанас Атанасов:

1. Данните от изследванията за упражняване на правомощия от страна на органите на наказателното производство и изпълнителната власт спрямо магистрати поставят необходимостта от изработване на активна политика от страна на ВСС и по – специално на СК на ВСС за защита на съдиите от неправомерен натиск. Изнесените данни от прокурорски проверки, проверки на ДАНС, прилагане на СРС извън образувани наказателни производства водят до извода, че е налице системно отношение към една категория матистрати – съдиите. Данните за това са от години. Ще припомня неприетия доклад от комисията за установяване на фактите и обстоятелствата относно дейността на Мартин Божанов – Нотариуса, в който са констатирани отделни случаи на прилагане на СРС спрямо магистрати придружени със заплахи и оказване на натиск за разрешаване на дела. В доклада е посочено, че СК на ВСС е направила опит да активизира органите на прокуратурата във връзка с данни за незаконно подслушване на съдии и да защити

независимостта на конкретни съдии, но това не е дало резултат. Този пример е покадателен. СК на ВСС има определени на конституционно равнище правомощия. Безспорно от Основния закон следва нейното задължение да защитава и гарантира независимостта на съдиите. Това задължение е снабдено с ограничени инструменти в законодателството. Както е посочено в писмото ви формалния подход в практиката на ВСС е да се направи публично изявление. Това не е достатъчно. Проблемът следва да се раздели на две части. Първата е относно необходими законодателни промени. СК на ВСС може в спешен порядък със съдействието на професионални и неправителствени организации да предложи на Министъра на правосъдието промени в законодателството относно режима на използване на СРС (правила за съхранение и унищожаване на изготвени ВДС; нови правила за компетентните органи за разрешаване прилагане на СРС спрямо съдии (тричленен състав на ВКС със случаен подбор от всички съдии), правила за нарочен регистър на приложени СРС спрямо магистрати и уведомяване на НБСРС за приложение на СРС спрямо магистрати при законови предпоставки за това, ако не е образувано наказателно производство и ВДС не са приобщени; изменение на чл.145а и чл.284в от НК с въвеждане на квалифицирани състави на наказания при използване на СРС спрямо магистрати). Извършването на сравнителен анализ и въвеждане на нов специален състав на престъпления против правосъдието при превратно упражняване на правомощия от страна на съдебен или орган на изпълнителната власт спрямо магистрати. На следващо място СК на ВСС следва да създаде временна комисия, която да направи анализ на всички вече публично известни практики и да навлезе в изследване на всички кръгове на влияние в съдебната система, които са публично известни и причините, поради които предходния състав на СК на ВСС не постигна никакви резултати с изследването – към момента няма приет доклад от създадената такава комисия. Както съм посочил в писмевата си концепция, „наложителен е поглед и назад към изключително тежките системни недъзи като мрежите за влияние на Пепи „Еврото“ и Мартин Божанов „Нотариуса“. Новият състав на ВСС няма как да спечели доверие, ако не може да се изправи пряко и открито пред структурните дефицити на съдебната система.“

Извън законодателните промени, както посочих, СК следва да използва всички свои правомощия за изграждане на институционален механизъм за съдействие и диалог с компетентните органи, които имат отношение към неправомерни и съставомерни действия по засягане на независимостта на съдиите. За съжаление от посочения по – горе проект на доклад на Временната

комисия се установява, че са налице обосновани предположения, че част от кръговете на влияние са имали контакти и покровителство от държавни органи. Това премества дискусията на нивото на гарантиране на националната сигурност на България, за което ВСС има своята отговорност. В концепцията съм предложил създаване на механизми за диалог и

Минималното, което като член на СК на ВСС ще положа усилия да не случи е това **ВСС от защитен механизъм да се превърне в механизъм за влияние и управление на държавата в разрез с принципите на правовия ред и демокрацията. Както съм посочил в концепцията си „**Механизмът на СК на ВСС не включва предварително създадени процедури за взаимодействие с други компетентни органи, като МВР, ДАНС, КПК, прокуратура. Необходимо е да се създадат роли и разпределение на отговорности в изброените органи при подаване на сигнал от страна на ВСС за неправомерно влияние върху независимостта на съдия. Този механизъм следва да гарантира, че самият той няма да се превърне в средство за накърняване независимостта на съдиите."

Необходимо е разработване на правила за защитено подаване на сигнали от магистрати до СК на ВСС, извън общия ред на подаване на сигнали до ИВСС, който е регламентиран в ЗСВ. Това е залегнало в концепцията ми.

Следва да се въведе практика на сезиране от страна на членове на СК на ВСС на ИВСС и колегиите на ВСС при сигнали за превратно упражняване на власт от страна на магистрати, като това могат да бъдат съдии, прокурори или следователи. В лично качество поемам ангажимент да упражнявам това свое правомощие при наличие на данни за превратно упражняване на власт с цел натиск върху съдии или други магистрати.

Накрая не мога да не подчертая, че всички форми на структуриране и защита на независимостта на съдиите следва да запазват баланса за ненакърняване на независимостта на органите на съдебната власт. Практически е доказано и изведено в практиката на ЕСПЧ, че всякакви нови форми на дисциплинарна отговорност и проверки (ветинг) трябва да отговарят на всички стандарти на независимост.

2. Във връзка с отговора на първия въпрос бих предложил на ВСС извършване на цялостна проверка на междуинституционално равнище за начина на приложение и резултатите от извънпроцесуални проверки, оперативни разработки и приложение на СРС спрямо магистрати. Тази проверка включва и дейността на КПК и НАП. Припомням за списъците с имущество на магистрати извън страната, при който участие имаха посочените органи и главния прокурор.

3. Проверките по чл.145 от ЗСВ като извънпроцесуална дейност на прокуратурата е предмет на множество дискусии в правната общност по принцип. Посочените недъзи на това процесуално правомощие се проявяват и спрямо гражданите, не само съдиите. Правомощията на прокурорите за извършване на проверка по чл.145 о ЗСВ е било обект на анализ от Конституционния съд в Решение № 3 от 2023г. Това правомощие се свързва с установения в Основния закон надзор за законност и с прамомощията по установяване на обстоятелства, които биха били законен повод за образуване на наказателно производство. Според КС съизмерването на прокурорската дейност по реда на чл. 145 от ЗСВ спрямо общата абстрактна мяра, която се определя от конституционните правомощия на прокуратурата, детайлизирани в законите, легитимира оспорената уредба за това, че свободата на преценка на прокуратурата *няма да прерасне в произвол*. Конституционната мяра за правовата държава и законността в упражняване на правомощията на прокуратурата са принципите, при които следва да се разглежда проблема. СК на ВСС може да приложи целият възможен инструментариум при превратно упражняване на правомощията от прокурор, включително главния прокурор или други административни ръководители. Данните от докладите, които цитирате, сочат на тенденция по установяване на външен натиск от страна на отделни прокурори върху дейността на съдиите. Засягането на независимостта на магистратите отвътре е най – високото ниво на опасност пред конституцинно съобразното функциониране на съдебната система. В това отношение има две групи мерки, които бих предложил. Първата е съвместно с орган със законодателна инициатива – министъра на правосъдието, ВСС да измени ЗСВ, като създаде материални и процесуалноправни гаранции за независимост на магистрати при проверки по чл.145 от ЗСВ в изпълнение на стандартите за независимост на съдиите според практиката на ЕСПЧ и СЕС. Възможни са различни подходи за изменение относно предпоставките за започване на проверки, контрола и последващи санкции при незаконосъобразно действие, вкл. допълнение на Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи. Въвеждане на режим на специализиран режим на отговорност на държавата за вреди при институционален натиск върху магистрати при приложение на стандартите на ЕСПЧ. На

следващо място, относно правомощията ми като член на ВСС поемам ангажимент да предложа мерките, описани по – горе, които да позволят инициирането на дисциплинарни производства при злоупотреба с процесуални права относно проверките. ВСС следва публично да оповести своята политика и критерии за предотвратяване на подобен натиск при пълно спазване на независимостта на прокурорското убеждение и изпълнението на правомощията му.

4. Да, подкрепям допълнителни механизми за режима на разрешаване, приложение, използване на резултатите и контрол на СРС спрямо магистрати. Важи посоченото в отговор 1 по – горе, в който съм предложил конкретни мерки и начини за постигане на това при спазване на конституционното разделение на властите.
5. Както посочих по – горе през последните години е налице информация за случаи на неправомерно използване на информация, придобита чрез проверки, оперативни разработки и използване на СРС. Това се установи от Временната комисия в 49-то НС, като се посочва, че „срещу определени лица, които са поставени под контрол – те и техните комуникации, при провеждането на протестите през 2020 г., както и огромния брой разрешения за използване на СРС, дадени от председателя на Апелативния специализиран съд за прилагане на специални разузнавателни средства по отношение на магистрати за последните години и как след закриването на този съд, тази бройка чувствително е намаляла“. Използването на информация от СРС извън нуждите на наказателното производство е престъпно деяние и може да се създаде квалифициран състав, ако магистрат е с засегнато лице. Относно други данни от проверки, прокурорите носят отговорност за нарушение на изискванията за конфиденциалност по КЕПБПС и съставлява. Разгласяването на обстоятелства, които са станали известни при проверка, съставлява служебна тайна по ЗСВ и се носи наказателна отговорност за това. ВСС може да бъде активен при сезиране на компетентните органи, още повече, че подобно нарушение съставлява по стандартите на дисциплинарната отговорност неизпълнение на задължението за опазване на престижа на съдебната власт. В обобщение бих предложил след анализа по т.1 приемането на цялостна политика на ВСС за нетолерантност, предотратяване и наказаване на действия и бездействия, които засягат незасимостта на съдиите. Действащият Механизъм за действие на ВСС при засягане на независимостта на съдиите следва да се допълни и доразвие.

6. Липсата на достъп от страна на ВСС до материали, информация и данни от органите на прокуратурата, МВР, ДАНС и КПК е пречка пред установяването на обстоятелства и факти, които съставляват за предприемане на мерки за дисциплинарна отговорност на съдиите. ВСС няма законов механизъм да получи данни от обхвата на досъдебни производства, извънпроцесуални проверки и оперативни разработки. Получаването на данни от ВСС в активната фаза на подобни действия може да препятства дейността на органите на наказателното производство и антикорупцията. От друга страна, както посочих по – горе, необходимо е да се въведат материални и процесуални правила, които да гарантират, че подобни действия не застрашават независимостта на съдиите. Такива правила съществуват, но не се прилагат ефективно, като общите правила за срока на проверките и за приключване на досъдебните производства. ВСС може да предложи на министъра на правосъдието създаването по законодателен път на подобни гаранции. На следващо място концепията за създаване на нов орган за разследване на действията на магистрани, извън общия наказателен процес и антикорупционното законодателство, крие рискове относно спазване на международните стандарти за независимост на съдиите и не е утвърдена практика в сравнителен план. Проблемът в България не е с правната рамка, а с процесите по правоприлагане. Опитите със законодателни промени да се разрешат проблеми на неефективното правоприлагане със създаване на специални органи в близкото минало показва неблагоприятни последици. Считам, че следва да се ползват съществуващите правомощия на ИВСС, които може да се надградят с производство за защита на магистрати от натиск. При действащата уредба ВСС може да предприеме редица действия по предотвратяване от страна на прокурори и следователи. Относно неправомерни действия от страна на органи на изпълнителната власт, следва да се въведе описания механизъм за координация и съвместни действия.
7. Както посочих, подкрепям създаването на правила и постоянен механизъм във ВСС за защите на съдии от външен и вътрешен натиск и създаване на постоянна комисия за съдебна независимост. В допълнение всичко посочено по – горе.
8. Наличието на информация, събрана по описания ред и ползването ѝ извън предназначението ѝ осъществява състава на престъпни деяния – служебна тайна, данни от СРС. В този смисъл членовете на ВСС носят наказателна и дисциплинарна отговорност, ако ползват подобна информация ненадлежно. Относно наличието на такива

нерегламентирани масиви от данни бих предложил като част от изложеното по – горе анализ от страна на ВСС в координация с компетентните органи. Такива масиви има данни да са събирани от групите за влияние около Петър Петров – Еврото и Мартин Божанов – Нотариуса. Новият състав на ВСС трябва да се изправи срещу тези отрицателни явления, за да постави на нова основа доверието на обществото.

9. Бих предприел описаните по – горе инициативи и бих отчитал тяхното развитие, което ще бъде в зависимост от актовете на колективния орган.
10. Наличието на евентуални данни за извършени закононарушения от страна на магистрати, които не се ползват по предвидения в закона ред може да осъществява състава на престъпни деяния, като търговия с влияние и други. Те могат да се ползват за публични кампании, какъвто случаи има последните години. Налице е очевиден дефицит и нежелание на компетентните органи да установят произхода на подобни данни при тяхното разгласяване. Мисия и задача на новия състав на ВСС е да ограничи тази „черна кутия“ на паралелното кадрово развитие на българските магистрати. Начините за това са чрез координация с други органи, нарочна политика, обективирана в актове на ВСС, създаване на нарочна комисия за съдийска независимост. Полезно действие би имало изпълнението на мярката от концепцията за създаване на защитен механизъм за подаване на сигнали в такива случаи от съдии и ред за регистрация и оповестяване на контактите на членове на ВСС и магистрати с представители на изпълнителната и законодателната власти.

С уважение:
доц. д-р Васил Христов Пандов

Qualified eSignature
VASSIL CHRISTOV PANDOV
Qualified time-stamped: 30.10.2026 10:50:22 Z
Compliant with eIDAS
evrotrust

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
ПРОФ. ЯНКА ТЯНКОВА

ПИСМЕН ОТГОВОР НА ПОСТАВЕНИ ВЪПРОСИ ОТ СДРУЖЕНИЕ ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА ПРАВОСЪДИЕ

От доц. д-р Васил Христов Пандов, кандидат за член на СК на ВСС.

УВАЖАЕМА ПРОФ. ТЯНКОВА,

На основание т. 8 от Раздел V на Решение за приемане на Процедурни правила за условията и реда за отправяне на предложения за кандидатури, предлагане на кандидати, представяне и публично оповестяване на документите, проверка на професионалните и нравствените качества на кандидатите, изслушване на кандидатите и избор на членове за съдийската и прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание, кандидатите имат възможност да предостанят писмен отговор на поставените в процедурата въпроси.

Предоставям следните отговори в последователността на поставените въпроси в становище от председателя на сдружение Обществен съвет за правосъдие – г-н Бойко Никифоров:

1. Въвеждането на специална наказателна политика по отношение на определена категория субекти следва да бъде обоснована с качеството на лицето и обществената опасност на деянието. В действащите състави на Наказателния кодекс качеството на съдия има значение в два противоположни вектора – като закрила на магистратите, които са потенциален обект на престъпления поради служебните си задължения и като извършител на престъпни деяния, които са свързани с упражняваната професия. Въпросът предполага създаване на нова глава за престъпления, които са извършени от магистрати при изпълнение на служебните им задължения. Подобна наказателна политика не считам за необходима, предвид наличието в НК на състави на длъжностни престъпления и на състави на престъпления срещу правосъдието, които обхващат простъпки на магистрати. Не е налице обосновка кое налага създаването на специални състави с оглед на качествата на тези лица. Имунитетът, който е функционален по своя характер, е важен елемент

от материалноправните гаранции за независимост на магистратите и е в изпълнение на стандартите на правото на Съюза и на ЕКЗПЧОС. Не по различно е положение в конституционната ни практика, според която съдиите, прокурорите и следователите имат само функционален имунитет, предназначен да създаде благоприятна среда на свободно от натиск и въздействие решаване на делата и преписките. С това си съдържание и с този си предметен обсег неотговорността е предназначена да гарантира на посочените лица тяхната независимост, когато осъществяват функциите си – Решение № 17 от 2018г. на КС. Възможността за реализиране на наказателната отговорност и функционалния имунитет не са в колизия и не обосновават въвеждането на специално наказателно третиране на магистратите. Нещо повече, подобен законодателен подход може да бъде укорим от гледна точка на стандартите за независимост на съдиите в практиката на СЕС и ЕСПЧ.

2. Във връзка с изложеното по силата на Конституцията съдията притежава функционален имунитет относно постановените актове. Преценката дали дадени доказателства са неистински и пороците на формалната логика или приложението на правото не съставляват основание за търсене на наказателна отговорност сами по себе си. Налице са достатъчно гаранции предвид инстанционния контрол и извънредните способи за отмяна на съдебни актове, които дават защита на правата на страните. Ако съдията е постановил съдебен акт и същевременно във връзка с това е осъществил състав на престъпление против правосъдието или по служба, то действащите норми на НК дават достатъчна гаранция за защита на обществения интерес.
3. Процесуалното представителство на държавата в производства пред ЕСПЧ е възложено на Министерство на правосъдието чрез специализираната Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“. Вероятно въпросът визира правомощието на председателя на ВАС да командирова съдии за наблюдение на практиката на Съда на Европейския съюз, на Общия съд на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека по чл. 123а от ЗСВ. Тези съдии не предоставят становища за допустимост по конкретни производства пред ЕСПЧ. Не мога да адресирам в детайл така поставения въпрос. Относно понятието „корупция“, то има различни измерения в международните актове, актовете на правото на ЕС, в наказателното право, в законодателството за противодействие на корупцията и практиката на КС. В широк смисъл, то не се свързва само с осъществяване на престъпни състави. Конвенцията на ООН срещу

корупцията не дефинира корупцията, но определя конкретни престъпни състави като попадащи в обхвата й. Те нямат отношение към наблюдението на практиката на ЕСПЧ и СЕС.

4. Задълженията на магистратите са определени в редица нормативни актове. В специалния закон ЗСВ глава Девета, раздел V има общи задължения. В Кодекса за етично поведение на българските съдии също са определени задължения на съдиите, като нарушението им е основание за най – тежката дисциплинарна санкция – освобождаване от длъжност. По Конституция съдиите имат задължение за съхранение на престижа на съдебната власт, което е изведено в практиката на КС. Това задължение е всеобхватно и задава високи изисквания към упражняване на професията. Предметът на Закона за противодействие на корупцията не е уредба на задълженията на съдиите. Действащото законодателство съдържа подробна уредба на дисциплинарната отговорност на съдиите от конституционен ранг и в специалния ЗСВ.
5. Принципът на истинност е основополагащ за административното, гражданското и наказателното производство и съответно е изведен в чл.7 от АПК, чл.10 от ГПК и чл.13 от НПК. Той има различни проявления според предмета на уредба и е закрепен на конституционно равнище в чл.121, ал.2 от Конституцията. Съдиите имат ясно определени правомощия относно провеждане на съдебното дирене в различните производства. Тази негова процесуална природа не предполага регламентирането му като етични правила. Насоките на различни международни институции като ЕМСС и Съвета на Европа разграничават въпросите на етиката в упражняване на съдийската професия от тясно процесуалните задължения на съдията.
6. Стандартът за освобождаване от длъжност на съдиите е зададен, на първо място, на конституционно равнище в чл.129, ал.3, т.5 от Основния закон и доразвит в чл.308, ал.3 от ЗСВ. Практиката на Съд на ЕС и ЕСПЧ относно дисциплинарната отговорност възлагат на държавите точно и прецизно определяне на действията и бездействията, за които съдиите носят дисциплинарна отговорност. Разпоредбите на чл. 117, 118 и чл. 120, ал. 1 във връзка с чл. 4, ал. 1 от Конституцията въвеждат "специфичния авторитет" или "престижа" на съдебната власт в самостойна конституционна ценност. Изискванията за съхраняване на престижа на съдебната власт са специфични и следователно защитата ѝ може да се различава от тази на престижа на която и да била друга държавна служба. В този смисъл съдиите носят дисциплинарна отговорност за засягане на престижа на съдебната власт, която е регламентирана на най – високо равнище в Основния закон. Доколкото

защитата на авторитета на съдебната власт може да бъде третирана като легитимна законодателна цел, съществуването на ефективен ред за установяване и реализиране на наказателната отговорност на длъжностните лица от най-висок ранг, за които има съмнение, че са извършили престъпление, е безспорна необходимост. По тази причина със значително закъснение в законодателството бяха създадени специални процесуални правила за привличане на главния прокурор към наказателна отговорност. Приложението на правния апарат за реализиране на отговорността е напълно различен въпрос от правната уредба. Според мен налице са достатъчно гаранции в действащото законодателство относно различните видове санкционни последици за съдиите при неизпълнение на служебните им задължения. Проблемът и общественото недоверие се пораждат, напълно оправдано, от правоприлагането в лицето на ВСС, на първо място, на органите на държавната власт – МВР, ДАНС, КПК и други.

С уважение:
доц. д-р Васил Христов Пандов

Qualified eSignature
VASSIL CHRISTOV PANDOV
Qualified time-stamped: 30.10.2026 10:49:13 Z
Compliant with eIDAS evrotrust

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
ПРОФ. ЯНКА ТЯНКОВА

ПИСМЕН ОТГОВОР НА ПОСТАВЕНИ ВЪПРОСИ ОТ СДРУЖЕНИЕ БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНИ ИНИЦИАТИВИ

От доц. д-р Васил Христов Пандов, кандидат за член на СК на ВСС.

УВАЖАЕМА ПРОФ. ТЯНКОВА,

На основание т. 8 от Раздел V на Решение за приемане на Процедурни правила за условията и реда за отправяне на предложения за кандидатури, предлагане на кандидати, представяне и публично оповестяване на документите, проверка на професионалните и нравствените качества на кандидатите, изслушване на кандидатите и избор на членове за съдийската и прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание, кандидатите имат възможност да предостанят писмен отговор на поставените в процедурата въпроси.

Предоставям следните отговори в последователността на поставените въпроси в становище от председателя на сдружение Български институт за правни инициативи – г-жа Биляна Гяурова-Вегертседер:

ОБЩИ ВЪПРОСИ:

1. Ефективността на настоящия състав на ВСС относно осигуряване и отстояване на независимостта на съдебната власт е дадена в оценката на обществото за независимост на правосъдието - по данни от *EU Justice Scoreboard* от 2026г. България е на последно място по възприятие за независимост на правосъдието в ЕС. Създадената от СК на ВСС през февруари 2024г. Временна комисия относно установяване на обстоятелства и факти за дейността на групата за влияние на Мартин Божанов – Нотариуса, все още няма приет доклад или краен такъв със заключения. Необходими са комплексни мерки от страна не само на ВСС за гарантиране на независимостта на съдиите. Като орган, който има възложени за това правомощия по чл.16 от ЗСВ, новият състав на ВСС след формирането му следва да отправи поглед към миналото, за да може да продължи успешно към бъдещото изпълнение на своите функции. Това предполага създаване на нова временна комисия и изясняване на фактите и обстоятелства или пречките пред това и даване на публичен отчет, въпреки че преклузивните сроковете за

реализиране на дисциплинарна отговорност са изтекли. При наличие на данни може да се сезира КПЕ и органите на наказателното производство. На следващо място ще предложа създаване на постоянна комисия по съдийска независимост към СК на ВСС. Необходимо е разработване на правила за защитено подаване на сигнали от магистрати до СК на ВСС, извън общия ред на подаване на сигнали до ИВСС, който е регламентиран в ЗСВ. Това е залегнало в концепцията ми. Следва да се въведе практика на сезиране от страна на членове на СК на ВСС на ИВСС и колегиите на ВСС при сигнали за превратно упражняване на власт от страна на магистрати, като това могат да бъдат съдии, прокурори или следователи. В лично качество поемам ангажимент да упражнявам това свое правомощие при наличие на данни за превратно упражняване на власт с цел натиск върху съдии или други магистрати. ВСС следва да изготви при координация с министъра на правосъдието предложения за изменения в Закон за специалните разузнавателни средства, в Закон за съдебната власт и Наказателния кодекс.

2. Към момента прекратяването на мандата на член на ВСС е уредено на конституционно равнище в чл.130, ал.8 от Конституция на Република България. Евентуално нейно изменение, каквото ще налагат нови основания за отзоваване на изборен член на ВСС, следва да се съобрази с практиката на Конституционния съд и на международните правораздавателни органи. Според практиката на ЕСПЧ (дело *Zurek)* членовете на ВСС следва да притежават гаранции за независимост, каквито имат съдиите, като това включва материални и процесуални гаранции относно освобождаването им. Според ЕСПЧ съдебните съвети следва да бъдат защитени от намеса на законодателната или изпълнителните власти. В този смисъл отзоваването като правен институт следва да бъде направено от органа по избор. Въвеждането на подобно правомощие за професионалната квота може да бъде проблематично от гледна точка на Конституцията и международните стандарти, доколкото това ще постави съответния член на ВСС от професионалната квота в зависимост при упражняване на дисциплинарните му правомощия, както и тези при назначаване и освобождаване на други магистрати.
3. Считам, че законовите изисквания за заемане на длъжността главен прокурор следва да бъдат надлежно изпълнени със съдържание и проверени. Профилът на кандидата е с ясно и проверимо кариерно развитие, което не поставя под въпрос неговата независимост и съпричастност към влияния; висок професионализъм като прокурор, което се доказва от конкретни негови актове и наказателни производства; покриване на най – високите изисквания за почтеност и имуществено състояние; ясни позиции относно управлението и дейността на прокуратурата.
4. В концепцията съм посочил, че е необходимо да се предприемат мерки относно намаляване на прекомерни различия във възнагражденията на различните длъжности в съдебната система. Необходимо е да се спазят стандартите от практиката на СЕС с оглед гаранциите за независимост на

съдиите, които препятстват намаление на възнагражденията им. Предложенията ми са относно повишаване на възнагражденията за ранг и ограничаване на тези за длъжност, както и ясно посочване на възнаграждението за най – ниската длъжност на районен съдия, предвид обявената за противоконституционна преди дни разпоредба на чл.218, ал.2 от ЗСВ. До преди решението на КС по к.д.15/2026 законът определяше правилата за възнаграждение на най – ниската съдиийка длъжност, като оставя на пленума на ВСС да определи възнагражденията на останалите длъжности. Ежегодно ВСС повишава възнагражденията на всички длъжности с еднакъв коефициент, но поради различната основа тези на висшите длъжности стават все по – големи спрямо по – ниските. Това би могло да се регламентира от самия ВСС, като с оглед на правна сигурност, може в ЗСВ да се заложат критерии за съотношение на най – високите длъжности спрямо най – ниските. Това ще наложи за определен период от време прилагане на диференциран коефициент на увеличение на възнагражденията за отделните длъжности.

5. Не мога да отговоря как парламентарната група на Продължаваме Промяната е взела решението за моята номинация, тъй като не съм участвал в процеса и не съм запознат с него. Не съм поемал ангажимент във връзка с евентуалните ми правомощия като член на СК на ВСС не само към субекта, който ме е предложил, но и към които да са други субекти. Не съм търсил подкрепа от нито една политическа сила или други субекти за избирането ми. Считам, че гарантираната независимост на членовете на ВСС от Народното събрание след избирането им е в съответствие с международните стандарти на СЕС и ЕСПЧ. Всеки кандидат се представя в избора чрез своите професионални качества, концепция, изразени и известни негови публични позиции, професионална биография и оценка на неговата независимост в предходната му дейност.
6. Концепцията ми е резултат на моите лични оригинални творчески усилия и не е последица на изкуствен интелект.

ВЪПРОСИ ПО КОНЦЕПЦИЯТА:

1. Посочената форма на изразяване показва общата способност на кандидатите да излагат в писмен вид разсъждения, да бъдат критични и да защитят определена теза, както и обща култура, зрялост и грамотност. Опасенията, които поставяте предполагат темата на есетата да бъде такава, по която няма спорни от гледна точка на политически, религиозен или личен характер обстоятелства, които биха могли да засегнат основните свободи на самоопределение и религиозни възгледи. Считам, че има множество теми, по които такава опасност няма. Подобен подход на писмено оценяване има във Франция, както и в САЩ при провеждане на събеседване, при което на кандидатите се поставят въпроси от значим обществен интерес. Посочената форма на изпит има пряко отношение към разбирането за общата подготовка на кандидата, неговите нравствени

качества, отношението му към основните ценности в правото на ЕС и други основополащи теми.

2. Проверката за приложение на СРС спрямо кандидати за административни ръководители цели да се защити независимостта на кандидатите от нерегламентирано влияние при избора им и да се установят обстоятелства, които имат отношение към дейността им. Темата бе поставена и при избора на членове на ВСС от парламентарната квота, но не бе прието това предложение. Не става въпрос за прилагане на СРС, за което предпоставките са определени в специалния закон. В концепцията съм изложил и други подходи за установяване на интегритета на кандидатите, като задълбочена проверка на имущественото им състояние не само относно наличието на имущество, но и на начина на придобиването, на имуществото на свързани лица и т.н. Също така да се публикувана кадровото досие на магистратите, да се направят анонимни проучвания сред колегите им от КПЕ, както и да се изисква становище на адвокатурата.
3. Практиката при заемане на ръководни длъжности в съдебната власт да се взема становище на адвокатските професионални организации съществува в редица държави на ЕС, като Германия и др. В други държави като Франция (чл.65 на Конституцията) в състава на висшия кадрови орган има задължително участие на представител на адвокатската професия. Институционалното становище на адвокатурата ще отговаря на изискванията за обективност и професионализъм, като българските адвокати имат етичен кодекс, дисциплинарни правила и производства, които да препятстват неоправданото засягане на репутацията и оценката на кандидатите за висши длъжности в съдебната система. Убеден съм, че участието на адвокатурата ще позволи оценка на професионалните качества на кандидата, която не е достъпна за членовете на ВСС и за лица, които не участват в различни процесуални качества в съдебните производства. Според законодателството прокурорите избират в пленума на ВСС председателите на ВКС и на ВАС. Налице са отново различни процесуални качества на прокурорите и съдиите, но това не препятства участието на първите в избора, въпреки относимостта на същите аргументи.
4. Един от инструментите за засягане на независимостта на съдиите е влиянието на административните ръководители. Тяхната роля е единствено организационна, финансова и техническа. В тази връзка предложенията ми не ограничават административните ръководители да изпълнят тези свои функции по осигуряване на добри условия за работа на съдиите и за съдействие от администрацията на съдебните органи. Дадените примери с осъществяване на дисциплинарни правомощия, ръководство на общо събрание на съдиите и други предложения не ограничават административните ръководители да обезпечат организационно и финансово работата на съдиите. Административните

ръководители не трябва да притежават инструменти на власт спрямо съдиите, доколкото организационните им дейности следва да отразяват принципа *primus inter pares*. Съдебната професия се основава на свободата и независимостта в рамките на закона, което не предполага йерархични отношения. Инструментализмът на подчинението и йерархичното съзнание са наложени в съдийската професия.

С уважение:
доц. д-р Васил Христов Пандов

Qualified eSignature
VASSIL CHRISTOV PANDOV
Qualified time-stamped: 01.11.2026 15:01:47 Z
Compliant with eIDAS
evrotrust